Hukuk Bölümü 2009/129 E. , 2009/298 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 78

"İçtihat Metni"

Davacı : A. İnşaat Taahhüt Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. H.Ş.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 31.10.2006 gün ve 18416 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 78 ve 86. maddelerine muhalefet edildiğinden bahisle 108. maddesine dayanılarak aynı Kanunun 105. maddesine göre para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

MERSİN 3. SULH CEZA MAHKEMESİ; 7.5.2007 gün ve Değişik İş:2006/2495 sayı ile, davacı vekili dilekçesinde, müvekkili şirketin yapmakta olduğu apartman inşaatında çalıştırdığı 4 işçinin ağır ve tehlikeli işlere elverişli ve dayanıklı oldukları hususunda raporlarının alınmadığı, inşaatın merdiven kenarlarına korkuluk yapılmadığı ve yük asansörünün kontrol belgesinin bulunmadığından bahisle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 31.10.2006 tarihli ve 18416 karar sayılı kararı ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesine dayanılarak aynı Yasanın 105. maddesi gereğince 774,00YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildiğini belirterek verilen cezanın iptaline karar verilmesini istemiş ise de; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125. maddesi gereğince idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemelerinin, İdare Mahkemelerinin ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun'un 5. maddesinden söz ederek, 4857 sayılı İş Yasası'nın 108. maddesinde, bu Kanunda yazılı idari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin belirtildiği, 5271 sayılı CMK'nun 4. maddesi gereğince davaya bakan mahkemenin görevli olup olmadığına resen karar vermesi gerektiği, davacıya verilen cezanın 4857 sayılı İş Kanunu gereğince Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü tarafından verilmiş olması nedeniyle idari para cezasına ilişkin itirazın Mahkemelerinde incelenemeyeceği, başvurunun Mersin İdare Mahkemesi tarafından incelenerek çözümlenmesi gerektiği tüm dosya kapsamından anlaşıldığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi gereğince başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği görüş ve kanaatine varıldığı, hukuki kanının da bu yolda oluştuğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara yapılan itirazın reddi suretiyle kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davanın reddine ilişkin kararın Adana Bölge İdare Mahkemesi'nce görev nedeniyle bozulması ve bu kararın düzeltilmesi isteminin de reddi üzerine ADANA 2. İDARE MAHKEMESİ; 31.10.2008 gün ve E:2008/1577, K:2008/1350 sayı ile, davanın, davacı şirketin, 4857 sayılı Kanun'un 78 ve 86. maddelerine muhalefet ettiğinden bahisle aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak yine aynı Kanunun 105. maddesi uyarınca 774,00YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Adana Bölge Müdürlüğü'nün 31.10.2006 tarih ve 18416 sayılı işleminin iptali istemiyle açıldığı, 31.3.2005 günlü ve 25772 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2, 3, 16 ve 19. maddelerinden söz ederek, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile 5326 sayılı Kanun'un 3. maddesinde yapılan değişiklikten sonra özel Kanununda bu Kanun uyarınca verilen para cezalarına itiraz yolu olarak idari yargı yeri belirlenmiş ise, davanın idari yargı yerinde, aksi halde davanın adli yargı yerinde görüleceği, öte yandan, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesi ile 4857 sayılı Kanun'un 108. maddesinde değişiklik yapılarak 4857 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin hükmün kaldırıldığı, bu hale göre, 5728 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra 4857 sayılı Yasa uyarınca verilen idari para cezalarına karşı hangi mahkemede itiraz edilebileceğine dair 4857 sayılı Yasa'da bir düzenleme bulunmadığından, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesi ile değişik 3. maddesi uyarınca işbu davanın çözümünde adli yargı merciinin görevli bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, karara itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Habibe ÜNAL, Turan KARAKAYA, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 7.12.2009 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu

yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava, 4857 sayılı Kanun'a göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 108. maddesinin 2. fıkrasında, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 8.2.2008 gün ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23.1.2008 gün ve 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin öö bendi ile, 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanun'un 108 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; son olarak anılan madde 15.5.2008 tarihli 5763 sayılı Kanun'un 10. maddesiyle, "Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" şeklinde değiştirilmiş; madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı İş Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Mersin 3. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 7.5.2007 gün ve Değişik İş:2006/2495 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 7.12.2009 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.